

УДК 7.012:728.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/92-1-29>**Марія КРАВЧЕНКО,**

orcid.org/0009-0002-4036-1743

доцент кафедри дизайну

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

(Київ, Україна) 997maria.k@gmail.com

Оксана ПАСЬКО,

orcid.org/0000-0002-0729-5521

кандидат педагогічних наук, доцент,

провідний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих

Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України

(Київ, Україна) Paskoo012218@gmail.com

Катерина КОСТЕНКО,

orcid.org/0009-0008-5624-0376

магістр кафедри дизайну

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

(Київ, Україна) Katia.28122002@gmail.com

ДИЗАЙН ПРИВАТНОГО ЖИТЛОВОГО ПРОСТОРУ У СТИЛІ МІНІМАЛІЗМ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОФЕСІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЄКТУВАННЯ

У статті досліджено особливості формування приватного житлового простору у стилі мінімалізм як одного з провідних напрямів сучасного дизайну, що поєднує естетику простоти, функціональність та психологічний комфорт. Здійснено теоретичний аналіз поняття «мінімалізм» у контексті архітектурного та інтер'єрного проєктування, визначено його сутність як філософії гармонійного співіснування людини, простору й природи. Обґрунтовано, що мінімалізм розглядається не лише як художній стиль, а як спосіб мислення, який спрямований на усвідомлене формування життєвого середовища, вільного від надмірностей і хаосу.

Обґрунтовано, що професійні підходи до проєктування житлового простору у стилі мінімалізм ґрунтуються на принципах функціональності, доцільності та цілісності, що забезпечує узгодженість архітектурних, інтер'єрних і ландшафтних рішень. Розкрито значення природного освітлення, кольору, текстури та матеріалів у створенні гармонійного середовища. Зазначено, що важливою складовою сучасного мінімалізму є екологічність, використання технологій енергоощадності та інтеграція «розумних» систем управління простором.

Акцентовано увагу на значенні дизайн-мислення як ефективного методологічного інструменту, що забезпечує пошук оптимального співвідношення між естетичною виразністю, функціональною доцільністю та індивідуально-психологічними потребами користувача.

З'ясовано, що застосування комплексного підходу до проєктування приватного житлового простору у стилі мінімалізм сприяє формуванню цілісного гармонійного середовища, у якому поєднуються простота форм, технологічна раціональність і внутрішня духовна рівновага людини.

Встановлено, що мінімалізм у дизайні приватного житла виступає не лише художньо-естетичною концепцією, а й світоглядною парадигмою сучасності, орієнтованою на усвідомлене споживання, екологічну відповідальність та гармонізацію взаємин між людиною і навколишнім середовищем.

Ключові слова: дизайн, мінімалізм, приватний житловий простір, інтер'єр, архітектура, дизайн-мислення, функціональність, гармонія, екологічність, естетика, просторове середовище.

Mariia KRAVCHENKO,

orcid.org/0009-0002-4036-1743

Associate Professor at the Department of Design

Open International University of Human Development "Ukraine"

(Kyiv, Ukraine) 997maria.k@gmail.com

Oksana PASKO,

orcid.org/0000-0002-0729-5521

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Leading Research Fellow at the Department of Innovative Technologies in Gifted Education

Institute of Gifted Child of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

(Kyiv, Ukraine) Paskoo012218@gmail.com

Kateryna KOSTENKO,

orcid.org/0009-0008-5624-0376

Master's Degree Student Department of Design

Open International University of Human Development "Ukraine"

(Kyiv, Ukraine) Katia.28122002@gmail.com

PRIVATE RESIDENTIAL SPACE IN THE MINIMALIST STYLE: MODERN TRENDS AND PROFESSIONAL APPROACHES TO DESIGN

The article examines the peculiarities of designing private residential space in the minimalist style as one of the leading directions of modern design that combines the aesthetics of simplicity, functionality, and psychological comfort. A theoretical analysis of the concept of "minimalism" in the context of architectural and interior design is carried out, defining its essence as a philosophy of harmonious coexistence between the human being, space, and nature. It is substantiated that minimalism is considered not only as an artistic style but also as a way of thinking aimed at the conscious formation of a living environment free from excess and chaos.

It is determined that professional approaches to designing residential space in the minimalist style are based on the principles of functionality, expediency, and integrity, ensuring the consistency of architectural, interior, and landscape solutions. The importance of natural lighting, color, texture, and materials in creating a harmonious environment is revealed. It is noted that an essential component of contemporary minimalism is environmental friendliness, the use of energy-efficient technologies, and the integration of smart space management systems.

Particular attention is paid to the role of design thinking as an effective methodological tool that enables the search for an optimal balance between aesthetic expression, functional expediency, and the individual psychological needs of the user. The study found that the application of an integrated approach to designing private residential space in the minimalist style contributes to the formation of a holistic and harmonious environment that unites simplicity of form, technological rationality, and inner spiritual balance.

It is established that minimalism in private residential design functions not only as an artistic and aesthetic concept but also as a worldview paradigm of modernity, oriented toward conscious consumption, ecological responsibility, and the harmonization of relationships between humans and the surrounding environment.

Key words: *design, minimalism, private residential space, interior, architecture, design thinking, functionality, harmony, environmental friendliness, aesthetics, spatial environment.*

Постановка проблеми. Сучасний дизайн приватного житлового простору набуває дедалі більшого значення як засіб формування комфортного, естетично виваженого та функціонально організованого середовища проживання. В умовах урбанізації, зростання темпу життя та інформаційного перенасичення стиль мінімалізм стає одним із провідних напрямів у проєктуванні житла. Його популярність пояснюється прагненням людини до простоти, порядку й гармонії, проте реалізація цього стилю потребує глибоких професійних знань, чіткого відчуття пропорцій, кольору, фактури та просторової логіки.

Однією з ключових проблем сучасного проєктування є досягнення єдності архітектурного,

інтер'єрного та ландшафтного середовища. У більшості випадків проєктування житлових приміщень і прибудинкової території здійснюється окремо, що призводить до порушення композиційної цілісності простору. Водночас мінімалістичний стиль вимагає узгодження всіх елементів від зовнішньої форми будівлі до деталей інтер'єру та ландшафту у єдиній концепції.

Проблема також полягає у визначенні професійних підходів до створення таких проєктів, які поєднують естетику мінімалізму з індивідуальними потребами замовника, технологічними можливостями, ергономічністю та принципами сталого розвитку, що вимагає розроблення системи дизай-

нерських рішень, що забезпечують гармонію між формою, функцією і простором, а також формування цілісного підходу до проєктування приватного житлового простору у стилі мінімалізм.

Аналіз досліджень. Проблематика проєктування сучасного житлового простору, зокрема приватних будинків у стилі мінімалізм, привертає увагу багатьох українських і зарубіжних науковців. У фахових виданнях досліджуються питання формування просторової гармонії, взаємодії архітектури, інтер'єру та прибудинкової території, а також пошуку балансу між естетикою, функціональністю та індивідуальністю (Абизов, Ришкевич, 2023).

Значний внесок у вивчення особливостей формування житлового середовища зробили В. Абизов і Ю. Бражнікова, які досліджували соціальні аспекти організації інтер'єрів та визначали особливості проєктування житла для різних груп користувачів (Абизов, Бражнікова, 2021). У роботі В. Абизова і Н. Ришкевич розглянуто чинники, що впливають на формування дизайну інтер'єрів публічних і освітніх просторів, що має спільні закономірності з організацією житлових інтер'єрів (Абизов, Ришкевич, 2023).

Дослідження І. Бурчак та В. Шмельова спрямовані на аналіз сучасних тенденцій у дизайні житлових інтер'єрів, серед яких провідне місце займає мінімалізм як стиль, що поєднує естетичну лаконічність і функціональність простору (Бурчак, Шмельов, 2022). Водночас А. Цуп зосереджується на персоніфікованому підході до організації внутрішнього простору, розглядаючи інтер'єр як відображення індивідуальних особливостей користувача (Цуп, 2023).

У працях О. Пилипчук і А. Полубок висвітлено питання впливу емоційного сприйняття арт-об'єктів на формування інтер'єрного середовища, що особливо актуально для мінімалістичного дизайну, де кожен елемент має концептуальне значення (Пилипчук, Полубок, 2023).

У свою чергу С. Остапик, досліджує інноваційні підходи до використання кольору й композиції в сучасному дизайні інтер'єрів (Остапик, 2023). С. Остапик, Д. Косенко і О. Вишневської, аналізують дизайн-мислення як методологічну основу творчого процесу проєктування (Косенко, Вишневська, Остапик, 2022).

У контексті розвитку декоративних елементів інтер'єру слід відзначити дослідження Б. Бусленко, присвячене інтеграції етнічних мотивів і декоративної скульптури в сучасний дизайн житлових просторів, що демонструє поєднання традицій та інновацій (Бусленко, 2024).

Аналіз художньо-пластичних засобів, зокрема використання текстильних технологій у тривимірних формах, подано у працях О. Пасько, Д. Маляра та Т. Вірченко, які розглядають застосування арт-квілту як складника просторової стилізації (Пасько, Маляр, Вірченко 2024).

Як бачимо, проведені дослідження свідчать про комплексний характер вивчення проблематики дизайну інтер'єрів, від теоретичних і методологічних аспектів до практичних рішень, що враховують естетичні, психологічні та функціональні чинники. Серед сучасних українських дизайнерів, чий підходи перегукуються з науковими розвідками, варто виокремити О. Фурс, І. Черняка, Ю. Шавел, В. Винницького, О. Варенич та О. Дроботенка, які у своїх проєктах демонструють гармонійне поєднання мінімалістичних принципів і глибокого розуміння простору.

Метою статті є розкриття особливостей дизайну приватного житлового простору у стилі мінімалізм як складової формування естетично цілісного та функціонально збалансованого середовища проживання, а також обґрунтування професійних підходів до проєктування, що поєднують архітектурні, інтер'єрні та ландшафтні рішення.

Виклад основного матеріалу. Мінімалізм як художньо-естетична концепція сформувався у середині XX століття в архітектурі, дизайні та мистецтві й з часом перетворився на універсальний напрям сучасної візуальної культури. Його сутність полягає у філософії простоти, доцільності та гармонійного поєднання форми й змісту. Основним принципом цього стилю є «менше означає більше», який передбачає використання мінімальної кількості засобів для досягнення максимальної виразності.

Мінімалізм у дизайні приватного житлового простору постає як одна з найвпливовіших тенденцій сучасності. Його основна ідея полягає у створенні середовища, що базується на простоті, функціональності та гармонії між людиною і простором. Цей напрям виник як реакція на перевантаженість формами та декором у традиційному інтер'єрному дизайні, пропонуючи замість цього виваженість, ритм, чистоту ліній і продуману композицію.

Дизайн приватного житла у стилі мінімалізм передбачає поєднання архітектури, інтер'єру та ландшафтного середовища в єдину естетичну систему. Зовнішнє та внутрішнє середовище мають взаємно доповнювати одне одного, створюючи відчуття цілісності простору (Абизов, Ришкевич, 2023). Саме така синергія дозволяє досягти гармонії форми та змісту, коли архітектура не відокрем-

люється від внутрішнього середовища, а є його природним продовженням.

Одним із провідних принципів мінімалістичного підходу є функціональність, яка виявляється у прагненні уникнути декоративних надмірностей на користь доцільності кожного елемента. У меблюванні переважають прості геометричні форми, мінімальна кількість деталей, продумане освітлення та вільне зонування. Усе підпорядковується ідеї візуальної чистоти, що позитивно впливає на сприйняття простору та психологічний стан мешканців (Остапик, 2023).

Колір і світло в мінімалістичному інтер'єрі виконують ключову роль, адже саме вони формують емоційне тло середовища. Дослідники наголошують, що для досягнення гармонії важливо використовувати природне освітлення у поєднанні з локальними світловими акцентами, які підкреслюють форму та текстуру матеріалів (Пилипчук, Полубок, 2023). Кольорова палітра зазвичай базується на світлих і нейтральних відтінках, що створюють відчуття простору, чистоти та спокою.

Водночас сучасний мінімалізм не обмежується суворими естетичними канонами. Він активно інтегрує індивідуальні та культурні акценти, що надають простору характеру. У дослідженнях Б. Бусленко (2024) акцентовано на ролі етнічної декоративної скульптури в оновленні інтер'єрного середовища. Її стримане використання зберігає чистоту стилю, водночас створюючи виразний зв'язок між сучасністю й традицією.

Розвиток цифрових технологій істотно впливає на сучасну практику проектування. Завдяки інструментам 3D-моделювання, системам «розумного дому» та віртуальним візуалізаціям дизайнери отримують можливість точно прогнозувати результат і взаємодію всіх елементів середовища. Такі рішення дозволяють не лише оптимізувати простір, а й підвищити енергоефективність будівлі та комфорт користувачів.

Не менш важливим є формування ландшафтної складової, яка має підтримувати мінімалістичну концепцію. Простір навколо будинку сприймається як логічне продовження інтер'єру. Гармонія досягається через співзвуччя матеріалів, кольорових відтінків і масштабів. Дослідники підкреслюють, що інтеграція архітектури та ландшафту створює відчуття спокою й природної завершеності композиції (Абизов, Ришкевич, 2023).

Важливою тенденцією сучасного дизайну житла є орієнтація на екологічність. Замість синтетичних матеріалів застосовуються дерево, камінь, бавовна, льон; перевага надається системам природного освітлення й вентиляції. Поєд-

нання природних ресурсів із технологічними інноваціями сприяє створенню сталого, енергозберігаючого середовища, що відповідає глобальним тенденціям «зеленого» дизайну (Пасько, Малий, Вірченко, 2024).

Розглядаючи дизайн приватного житлового простору у стилі мінімалізм, важливо усвідомлювати, що цей напрям не обмежується лише візуальними засобами, він формує нову модель взаємодії людини з простором. Мінімалізм виступає способом мислення, що вчить позбавлятися зайвого не тільки у фізичному, а й у психологічному сенсі. Саме таке середовище допомагає людині сконцентруватися на головному, сприяє відновленню внутрішньої рівноваги та створює умови для гармонійного життя.

Наша позиція полягає в тому, що сучасний мінімалізм у приватному житті потребує комплексного професійного підходу, у якому архітектурне, інтер'єрне та ландшафтне проектування розглядаються як взаємопов'язані складники єдиної концепції. Тільки за такої інтеграції можливо досягти естетичної узгодженості й психологічного комфорту. Простір має «дихати», бути відкритим і логічно структурованим, а кожен елемент повинен підтримувати загальний задум, а не відволікати від нього.

Вважаємо, що ключовим чинником ефективного втілення принципів мінімалізму є розуміння потреб майбутнього мешканця. Саме особистість користувача формує емоційне ядро проєкту. Завдання дизайнера полягає у тому, щоб перетворити потреби на матеріалізований простір, який буде не просто красивим, а життєво зручним і гармонійним. Такий підхід відображає гуманістичну сутність мінімалізму, де дизайн виступає не прикрасою, а способом покращення якості життя.

Суттєву роль відіграє й психологічний аспект. Простір, позбавлений хаосу та надлишкових деталей, позитивно впливає на емоційний стан мешканця, знижує рівень напруги й сприяє концентрації. Мінімалістичне середовище сприймається як більш гармонійне та стабільне завдяки збалансованим пропорціям, кольоровим співвідношенням і спокійній світловій динаміці.

Відповідно вищезазначеного підтримуємо ідею, що мінімалізм майбутнього має розвиватися у напрямі «теплого мінімалізму», який поєднує лаконічність із емоційністю, технологічність із природністю, що означає не повну відмову від декору, а його осмислене використання як частини композиційного рішення. Наприклад, одна художня деталь така як скульптура, рослина, або текстильна фактура, може стати смисловим центром усього простору (Бусленко, 2024).

Крім того, важливим етапом проєктування є створення сценаріїв користування простором, які передбачають гнучкість і адаптивність житла. У цьому контексті дизайн-мислення, є необхідним інструментом для пошуку індивідуальних рішень. Відповідні підходи дозволяють створювати не статичний, а динамічний простір, який реагує на зміну способу життя мешканця, його настроїв та потреб.

Мінімалізм також відкриває перспективи для використання нових технологічних можливостей. Інтелектуальні системи управління освітленням, мікрокліматом чи безпекою інтегруються в інтер'єр непомітно, зберігаючи його візуальну чистоту. Завдяки цьому мінімалізм перетворюється на стиль майбутнього, що поєднує естетику простоти з технологічною інноваційністю.

У межах нашого бачення дизайн приватного житлового простору у стилі мінімалізм розглядається не лише як певна естетична система, а як свідомий вибір способу життя, у якому гармонійно поєднуються комфорт, енергоефективність і психологічна рівновага. Подібне середовище сприяє формуванню внутрішнього спокою, концентрації та відчуття цілісності у людини. Мінімалізм у цьому контексті виступає не просто стилем, а інструментом осмисленого проживання, що дозволяє створювати простір, у якому взаємодіють три складові сучасного життя: людина, природа і технологія, утворюючи єдину гармонійну систему.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що дизайн приватного житлового простору у стилі мінімалізм є актуальним напрямом сучасного проєктування, який поєднує естетику простоти, функціональність та психологічний комфорт. Його сутність полягає не лише у візуальній лаконічності, а у філософії свідомого ставлення до простору, матеріалів і речей.

У результаті аналізу встановлено, що мінімалізм сприяє формуванню гармонійного середовища, де кожен елемент має логічне та естетичне обґрунтування. Важливими складовими цього стилю є природне освітлення, нейтральна кольорова палітра, відкритість простору, екологічність матеріалів і відсутність надмірного декору. Такі принципи забезпечують не лише естетичну виразність, а й психологічний комфорт мешканців.

Визначено, що ефективне впровадження принципів мінімалізму вимагає комплексного підходу до проєктування, який об'єднує архітектурні, інтер'єрні та ландшафтні рішення. Особливу роль при цьому відіграє застосування дизайн-мислення, що дозволяє адаптувати простір до індивідуальних потреб користувача та інтегрувати сучасні технологічні рішення.

Отже, мінімалізм у приватному житлі виступає не лише художньо-стильовим напрямом, а й культурним явищем, що відображає прагнення людини до гармонії, простоти та осмисленого способу життя. Він формує нову естетику побуту, у якій краса поєднується з функціональністю, а матеріальна стриманість сприяє духовній рівновазі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абизов В., Ришкевич Н. Фактори, що впливають на формування дизайну інтер'єрів сучасних бібліотек. Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2023. Т. 2. С. 157–160.
2. Абизов В., Бражнікова Ю. Особливості дизайну інтер'єрів соціального житла. Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2021. Т. 1. С. 194–197.
3. Бурчак І., Шмельов В. Сучасні тенденції в дизайні житлових інтер'єрів. Теорія та практика дизайну. Київ, 2022. Вип. 26. С. 133–139.
4. Бусленко Б. Етнічна декоративна скульптура як елемент сучасного дизайну інтер'єру: від традицій до інновацій. Молодь, освіта, наука та мистецтво. Умань, 2024. С. 9–11.
5. Ганущак-Сфіменко Л., Остапик С. Інноваційні підходи до використання композиції та кольору в сучасному дизайні інтер'єру. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 66, т. 1. С. 45–49.
6. Остапик С. В., Косенко Д. Ю., Вишневецька О. В. Дизайн-мислення: теоретичні підстави та критика. Art and Design. Київ, 2022. № 4(20). С. 43–50.
7. Пасько О., Мальяр Д., Вірченко Т. Використання Арт-квілту у стилізації 3-D об'єктів. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2024. № 74, т. 1. С. 92–96.
8. Пилипчук О., Полубок А. Визначення підходів до формування інтер'єрів з урахуванням емоційного впливу в процесі сприйняття Арт-об'єктів. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Київ, 2023. Вип. 49. С. 143–152.
9. Цуп А. Персоніфікований дизайн. Особливості організації внутрішнього простору. Сучасні дослідження у світовій науці: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. Львів, 2023. С. 972–978.

REFERENCES

1. Abyzov V., Ryshkevych N. (2023). Faktory, shcho vplyvayut na formuvannia dyzainu interieriv suchasnykh bibliotek. [Factors influencing the formation of modern library interior design]. Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 2, 157–160. Kyiv. [in Ukrainian].

2. Abyzov V., Brazhnikova Yu. (2021). Osoblyvosti dyzainu interieriv sotsialnoho zhytla. [Features of interior design of social housing]. Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 1, 194–197. Kyiv. [in Ukrainian].
3. Burchak I., Shmelov V. (2022). Suchasni tendentsii v dyzaini zhytlovykh interieriv. [Modern trends in residential interior design]. Teoriia ta praktyka dyzainu, 26, 133–139. Kyiv. [in Ukrainian].
4. Buslenko B. (2024). Etnichna dekoratyvna skulptura yak element suchasnoho dyzainu interieru: vid tradytsii do innovatsii. [Ethnic decorative sculpture as an element of modern interior design: from traditions to innovations]. Molod, osvita, nauka ta mystetstvo, 9–11. Uman. [in Ukrainian].
5. Hanushchak-Yefimenko L., Ostapyk S. (2023). Innovatsiini pidkhody do vykorystannia kompozytsii ta koloru v suchasnomu dyzaini interieru. [Innovative approaches to the use of composition and color in modern interior design]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 66 (1), 45–49. [in Ukrainian].
6. Ostapyk S. V., Kosenko D. Yu., Vyshnevskia O. V. (2022). Dyzaïn-myslennia: teoretychni pidstavy ta krytyka. [Design thinking: theoretical foundations and critique]. Art and Design, 4 (20), 43–50. Kyiv. [in Ukrainian].
7. Pasko O., Maliar D., Virchenko T. (2024). Vykorystannia Art-kviltu u stylizatsii 3-D ob'ektiv. [The use of art quilting in the stylization of 3D objects]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 74 (1), 92–96. Drohobych. [in Ukrainian].
8. Pylypchuk O., Polubok A. (2023). Vyznachennia pidkhodiv do formuvannia interieriv z urakhuvanniam emotsiinoho vplyvu v protsesi spryniattia Art-ob'ektiv. [Defining approaches to the formation of interiors considering the emotional impact in the perception of art objects]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv, 49, 143–152. Kyiv. [in Ukrainian].
9. Tsup A. (2023). Personifikovanyi dyzaïn. Osoblyvosti orhanizatsii vnutrishnoho prostoru. [Personalized design. Features of interior space organization]. Suchasni doslidzhennia u svitovii nausti: materialy XI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 972–978. Lviv. [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 23.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 28.11.2025
Дата публікації: 19.12.2025